

„ROBOTCHYJ NAROD“ (THE WORKING PEOPLE).

The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S. D. Party of Canada. THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA. Published weekly by THE EXECUTIVE COMMITTEE OF THE U. S. D. P. OF CANADA Pritchard & McGregor Winnipeg, Man. Subscription \$2.00 a year.

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

„Робочий Народ“ одиноким соц. дем. часописом для цілої Америки; она одна дає те знане яке новинен мати кожний працююча клясова-свідомо людина. Хочеш знати, як здобути красний лад на сьвітлі, то читай все „Робочий Народ“.

„Робочий Народ“ коштує на рік лиш два долари а адреса до него є:

„ROBOTCHYJ NAROD“ Box 3658 (Sta. B.) Winnipeg Man.

Куди нас провадять?

Суспільство враз повертаєть ся на деякий час у варварство; можна подумати, що нудь, або загальна згубна війна відібрали у суспільства всі засоби існування; вийдуть са наче промисел і торговля знищені.

„Комуністичний Маніфест.“

В Канаді заштановані майже всі роботи, сотки тисяч робітників, дочекавшись весни, бачуть що мука безробіт-тя не кінець ся з весною. Природна річ, що нарід звертає свої очі до уряду і питає: „Куди нас провадите?“

Уряд мовчить, граючи на катеринку, котра висьпівує: „Терпіть, добре буде.“ Але поза очима народу іде горячкова робота „владу маючих“, щоб забезпечити себе і свої маетки від голодних упосліджених мас, котрих буржуазія настягала до Канади за „добрих“ часів і котрим хоч би й хотіла не годна дати тепер житя в хвиль, коли цілий капіталістичний сьвіт дійшов до найвищої точки свого рокою, ввідки нема иньшого виходу окрім соціалізму, або заглади.

Буржуазія поділила поміж себе землю, повітря і сонце Канади, рештки кинула фермерам, — а двом мільонам робітників нема місця в сім хваленим краю! Цімецький і Англійський капітал ріжуть ся один з другим і має один з них згинуть, щоб вступитись в доріги другому до певного розвою світового капіталізму. В такий спосіб там в Європі розвизуєть ся справа теперішньої економічної кризи. Та борня зачепила болючо усі держави і державки сьвіта. Скрізь запанувало безробітє і непевність існування. Се свідчить про те, що дійсно капітал став міжнародним і непорядок в однім місці відгукуєть ся колями на цілому сьвіту.

Пролетаріат, котрий так потрібний буржуазії в часи

спокою і доброту, стає цілковито не потрібним в часи кризи, і тоді буржуазія є приневолена „внищити цілі маси продукційних сил.“ (К. М.) Се повеченому, а по простому внищити цілі маси робітників, а також по-руйнувати фабрики і машинерію своїх конкурентів.

Се дієть ся тепер в Європі. Щоб увільнити себе від революцій голодного народу пануючі розпочали війну. (Хто знає, чи не змовились вони, коли відлизили усе на весіля доньки цесаря Вільгельма?) Далі, руйнують машинерію. Німці знищили фабрики північної Франції, Бельгії і Польщі, толять торговельні кораблі, — се все на зменьшене „продукційних сил“ конкурента.

Не обминула законів політичної економії і наша Канада. Вона моглаб собі освобідно лишитись неутраляною і дивитись так само спокійно на європейське безголове, як роблять другі держави Америки. Але в Канаді безробітє страшніше, як в Стейтах, бо роботи Канади залежуть від англійського капіталу.

Канадійська буржуазія побачила перед собою завдану нею в Європі мільонову армію робітників, котрим не може дати роботи, а котрі такі небезпечні в своїй нудь. І знов стали правдиві слова „Ком. Маніфесту“, що буржуазія запобігає економічні кризи знищенням цілих мас „продукуючих сил.“ В часи спокою буржуазія просто каже військови вистріляти голодних бунтівників. Тепер же сих голодних вбирають в жовнірські мундури і гонять ще й походити конкурентів національного капіталу.

Заофаній, мало розуміючий на політиці, не організований англійський і французький пролетаріат призначила канадійська буржуазія внищити в той спосіб що висилає під паці гармат. А українських і иньцих робітників, не можучи ужити для війни, спокійно призначила на повільну погибель за голоду!

Але голод нагнав розуму до голови, і нарід питає: „Куди нас провадите?“ Тепер бачимо, що в грібі!

Рух безробітних, що розпочав ся в Канаді, ті величаві майові демонстрації показали робітникам, що сила все таки за робітництвом. Йому тільки брава в організації. Буржуазія розділила канадійський пролетаріат на два табори: „патріотів“ і „чужинців.“ Се небезпечна річ!

Але ми маємо відмаскувати фальшивий патріотизм буржуазії і навчити своїх заофанних співбратів — робітників, що коли капіталісти на війні роблять чудовий інтерес, чому пролетаріат має відхити за голоду?

Ми бачимо куди нас провадять буржуазія. Врятувати нас може тільки організація. Тому вибирайте скорше: жити чи гинуть?

А коли жити то готуймось до домінальних виборів, щоб уже сего літа цілий ряд парламентських лавок в Отаві повасідали соціалдемократичні послы і врятували канадійський нарід від голоду і смерті.

З браку місця мусимо дописи скорочувати. Старайтесь розширити „Р. Н.“ хоч на 6 сторінок! Редакція.

30 тисяч безбатченків!

Ми всі знаємо, з якою зневагою відносив ся сьвіт до дівчини, котра приводила людям байстроку. Проклята вона від бога і людей! Горе тому нещасному сьотворію, що не має ні батька, ні роду! Церковна мораль канчуками і скорпіонами бичувала покритку, що посьміла дати людям сьльв-брата без благословенства і агоди вітаря і закону.

Нема й місяця між „порядними“, хіба дим роспусти, а й дитині, як тому песати, поневіреня по сьвіту.

Чому ж так дивит ся теперішній буржуазний сьвіт на „не по закону народжених“? Щоб стримати своїх богацьких доньок і дати їм можливість віддаватись за „рівних“ їм людей. Щоб стримати вбогих робітниць, аби сьвіт не переповнив ся мільонами голодних жалаючих від уряду і богачів запомогти безбатченків.

Але час від часу буржуазія відступаєть ся від принципів своєї моралі і законів. Разить, праміром, хоч її помилене заповіді Іж власного бога: „Не убий!“ Змінює вона часом і погляди на негалегальне родженє дітей. Нема що загортати в папірці: „Робітники, се робуча худоба буржуазії“. Коли нас робітників є у державі так подостату, що навіть пару мільонів вічно вештаєть ся без роботи, тоді буржуазія гостро пильнує, щоб дівчата з нашої кляси були „моральні“. Колиж стає брак робітників в котрім краю, тоді буржуазія дивлять ся крізь пальці, коли більше тої людської робучої худоби їм народилося. Так, праміром в республіці Колумбії, в Пол. Америці, уряд впротє запровадив ренчі людей. Вез шлюбу і весіляних церемоній дають хлопови 8—10 гаддинь і фару і в сей спосіб побільшують людність Колумбії.

Щось подібного тепер сталося і в нашій Англії. Уже не раз в початках війни розсисувались газети, що всіх тих жовнірів, що йдуть на війну треба перед тим женити, аби „забезпечити дальше існуванє нації!“ Визначніші епископи працювали в сім напрямку, нахвляючи молодь до сполуки. І робота тих „мащорників“ дала добрий „вроджай“. Буржуазія шматки без встиду оголошують, що в тій місцевості, де стоїть рекрутський табор 20.000 дівчат ось-ось мають стати мамами, а також 10.000 „законних“ жінок, чоловіки котрих відійшли на війну, теж готують повивачі.

Ми свідомі пролетарі не маємо нич проти того, щоб збільшилось людського роду на нових 30.000, особливо, коли мільони тепер скошено на війні, бо ми парадієне старої невини Природи, і слухаємо її прижавана: „Плодіть ся і розмножуйтесь“, — нас тільки бурное підлість буржуазії! Чого брешє? Чого радіє, спедіючысь пороудих нещасних 30.000 безбатченків? Куди йдуть ті байстроки? У теплу батьківську хату? Ні! Се родить ся 30.000 тисяч найнещасливіших рабів буржуазії. Песята роджені сукою будуть щасливіці, бо їх або відразу повбивають, або розберуть собі добрі люде.

А сих 30.000 безбатченків? Іхні „незаконні“ тати поляжуть під кулями на побойовищу, а коли котрий і верне, хоч і здоровий, то тоді вже буде по війні, вже

Комуністичний Маніфест.

Буржуазія віддала село під панування міста. Вона абудувала величезні міста, вона значно побільшила число міського населення супроти сільського і таким чином визволила значну частину населення від вузького, обмеженого життя на селі. Так само, як село стало залежним від міста, так само варварські і на пів варварські країни стали залежними від цивілізованих, хліборобських народів — від буржуазних народів, Схід — від Заходу.

Буржуазія постійно усуває родробітцю знарядів продукції, маєтку і населення. Вона злучила населенє в великі маси (agglomeriert), знаряди продукції централізувала, а власність сконцентрувала в руках невеликого числа власників.

Конечним наслідком цього була політична централізація. Незалежні, ледви злучені між собою провінції (fast nur verbundene), з ріжними інтересами, законами, урядами, ріжними митовими системами були з'єднані в одну націю, в одним урядом, однакими законами, одними клясовими інтересами, в одну матовою системою.

Буржуазія за часи свого менш ніж вікового панування утворила могутніші і грандіозніші продукційні сили, ніж всі попередні покоління в куці. Опануванє силами природи, машинерія, приотсвоанє хемії до промислу і хліборобства, пароплавество, залізниця, електричні телеграфи, концентотація цілих частин сьвіта, регуля-

ція рік, цілі населення, що наче виростили з землі, — яке попередне столітє могло собі уявити, що в громадській праці захиовані такі продукційні сили?!

Одже ми бачили, що зняряди продукції і засоби зносии, на ґрунті яких розвиваєть ся буржуазія, утворили ся ще в феудальнім суспільстві. На певному ступені розвитку цих засобів продукції і зносии умови, в яких феудальне суспільство втворювало товари і їх міняло, феудальна організація хліборобства і мануфактури, або, одним словом, феудальні відносини власності вже перестали відповідати розвиненим продукційним силам. Вони спаняли продукцію, замість того, щоб спричиняли ся до її розвивання. Вони стали для неї кайданами. Вони мусіли порвати ся, і дійсно порвались.

На їхньому місці повстала війна конкуренції з відповідною до неї громадською і політичною конституцією, в якій економічно і політично панує кляса буржуазії.

На наших очах відбуваєть ся подібний до цього рух. Буржуазні відносини власності, відносини продукції і зносии, сучасне буржуазне суспільство, що вилежало такі грандіозні засоби продукції і зносии, — це суспільство опинилось в становищі чарівника, який не може опанувати вилежаних ним самим підземних сил. Впродовж кількох останніх десятиліть історія промислу і торговлі се є історія повстання сучасних продукційних сил проти сучасних продукційних відносин, проти тих відносин власності, які складають умови життя і панування буржуазії. Докить згадати про торговельні кризи, які своїм періодичним

поворотом чим раз то все більше погрожують існуванню всього буржуазного суспільства. Кризи періодично нищать значну частину не тільки вивторених уже продуктів, але й готових продукційних сил. В часи кризи вибухає громадська пошесть, що усім попереднім епохам здавалось би безглуздєм — пошесть надпродукції (завої продукції).

Суспільство враз повертаєть ся на деякий час у варварство; можна подумати, що нудь, або загальна згубна війна відібрали у суспільства всі засоби існування; вийдуть ся, наче промисел і торговля знищені. І через що-ж се? Через те, що суспільство занадто має засобів до існування, надто розвинений в йому промисел, торговля. Продукційні сили, якими воно може користувати ся, уже не сприяють розвинткові буржуазних відносин власності; заважає, вони вже стали надто дужими для цих відносин, ці відносини стоять їм на перешкоді; а коли вони цю перешкоду перемагають, у всьому буржуазнім суспільстві зчиняєть ся нелад, оаому істнованю буржуазної власності погрожує небезпека. Буржуазні відносини стали надто тісними, щоб вмістити в собі всі вивторені багатства. — Яким же чином запобігти буржуазії кризам? З одного боку, приневоленим знищенням цілої маси продукційних сил; з другого боку, здобуванєм нових ринків і ґрунтовнішою експлуатацією старих. Чам, отже? А тим, що виготовує нові, ширші і дужчі кризи, і тим, що зменьшує засоби запобігання їм.

Та сама зброя, якою буржуазія повуювала феудалізм, повертаєть ся тепер проти

неї самої.

Проте буржуазія не тільки виковала зброю, яка її доведе до погибелі, вона також породила людей, які візьмуть ту зброю у руки — вона породила сучасних робітників, пролетарів.

Помірно з тим як розвиваєть ся буржуазія, тоб-то капітал, помірно з тим розвиваєть ся і пролетаріат, кляса сучасних робітників, що живуть доти, доки мають роботу, і що находять собі роботу лиш доти, доки їхня робота побільшує капітал. Робітники, що мусять себе продавати відштуки, це такий же товар, як і вся иньша річ у торговлі, і через це вони підлягають всім змінам конкуренції, всім хвильованям ринку. Через заведенє машин і поділу праці, праця пролетарів втратила весь свій самостійний характер, а через те і всю правду для робітників. Робітник став простим додатком до машини; від нього потрібують лиш самих простих, дуже одноманітних рухів, яких зовсім не важко навчити ся. Через це і коштує робітників лиш грохи не стільки, скільки потрібно на його удержанє та на розплоджуванє його раси. А ціна кожного товару, а значить і праці рівна коштам його продукції. Значить, чим обридливішою стає праця, тим меншою стає платня. Та це ще не все: помірно з тим, як зростає уважанє машини і поділу праці, — помірно з тим, зростає і кількість праці, чи то чере збільшенє числа годин праці, або чере збільшенє сьмої праці, яка втрачаєть ся впродовж певного часу, чи завдяки прискореному рухові машини і т. д.

[Далі буде.]

онов верне стара мораль, і байстрока!“

Газети подають, що всі і попи старають ся приготіти на їхні майбутні діти. Літтих багатирок з товариств.

І родять ся ті дрібні сьволяких загоронках, здемвши окрім молитов та дурі році роздадуть в найми буні в обороні буржуазного суспільства на першого багдирів, довідаєть ся, що морозувств, а діти... А діти, або як і їхні тати десь під і дівчата народжені. Іхн Праця по приватних павські сьняки, а кінець у доми так радіє буржуазія, сь „Вритуцьї“, батьки котри ці ніколи не були рабами!“

Поганий сей сьвіт! Пробою моралєв, з його вій роспусти!

Кільмо його! Ходімо ки! Ходімо в ту соняшну Природі!

Канадійський Військ

На війну треба гроши нарід. Наш уряд дово не тати таку поштотивни опити нарід облязуєть пошто ви мільони. Такий податок то нарід безпосередно опитить се ясно. І теж обраку уряд навбирає \$7.000.000 облязувати глей з стемплі люди так полюблять той вічно.

Посередн

Цілковито инаша річ купуючи крам і не лижит гаддиня, купуючи тузин грох одоцентовах отемплі мусілаб злизати чотири ст — 60 етемплів; за 100 ф. Вона платить за крам і д такса. Се більш політвич центів з кишені тай не глею в етемплів не дуже небудь хоробу.

Словник до читаня чного Маніф

„Буржуазія визволи ку населеня від вузького на селі.“ За часів панування буржуазії не могла звідну кількість робітників. Тому вона так остро паньщину, жадаючи від на панщиняної неволі, жуван не ходило о нада роходилось о те, щоб ської роботи, в ланів до ки. Так і сталося. Беру рес, як фабрикантів, та пустив „людей“ на вод панам майже усі людськи ч з чого виживатись, б тепер уже „вольні“ і чали розлаватись в сіл н до міст, де ставали фамі ми, — пролетаріатом.

„Схід — від Заходу Європи, (головно почина Америки) Гішпанія, А Франція розвинули великий гандель. На добре блах відважні моракі підбиваючи під себе мєварські або дикунські боювими корі блями їх ючи торговельні зносии лежними від Заходу (Е

Схід — Азия. „Знаряди продук